

מעכבי הזריזות – שקיעה בדמיונות על העתיד והזנחת ההווה

8. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף סח עמוד ב

שרדריה לבניהו בן יהוידע (שלמה שלח את בנייהו בין יהוידע להביא את מלך השדים שיגלה איפה נמצאת תולעת השמיר כדי שיבנו את בית המקדש) כי נקיט ליה ואתי [כשלקח אותו בניהו בן יהוידע ובא להביאו לירושלים, לארמונו של שלמה המלך].... הוא ההוא קסמא דהוה קסים [ראה קוסם אחד שעושה קסמים]. אחיך [צחק]..... מאי טעמא כי חזיתיה לההוא קסמא דהוה קסים, אחיכת [מדוע כשראית את אותו קוסם שהיה עושה קסמים, צחקת]? אמר ליה: משום דהוה יתיב אבי גזא דמלכא [שהיה יושב על אוצר המלך]. והיה טמון שם הרבה זהב וכסף, לקסום מאי דאיכא תותיה [שעשה קסם לדעת מה שיש תחתיו, והוא לא עשה זאת].

9. והגדת ויקהל

אין ספק שהמעשה היה, אבל מדוע כתבוהו לדורות, כי לקח כה רב צפון בו! הן כל אחד מאתנו כאותו קוסם. יושבים אנו על אוצר, ועוסקים בחיזוי עתידות תלוש - כל אחד חולם מה יעשה בעתיד, כיצד ילמד ויתעלה ויכבוש מקום בצמרת. אולי והלוואי, אבל מה לך לחלום באספמיה, יושב אתה על אוצר, והוא ההווה! אותו חשפת? אותו אתה מנצל? ! קום, נצל את האוצר שאתה יושב עליו, נצל את הרגע הזה ואת השעה הזו אל תדחה לעתיד, כי אין ספק מוציא מידי ודאי

10. והגדת שמ

על ענין זה נשא ה"דברי חיים" זצ"ל את משלו – היה היתה אשה כפרית עניה מרודה, ולה בנים ובנות מושכים בסינורה ושואלים לחם ואין. נשאה עין למרום: "ריבוננו של עולם ראה נא בעניי, המצא לי אוכל לעוללי!" וה' שמע תפילתה, פקח עיניה ומצאה ביצת תרנגולת שזה עתה הוטלה, חמה וטרייה. כמה שמחה, נופפה בה וקראה: "שמעון ילדים, מצאתי ביצה!" כמה שמחו, שמחת עניים, מה יעלה בחלקן של כל אחד מהם מביצה בודדת זו. נשאו עיניים והושיטו ידים, אבל האם הגביחה עוד יותר את הביצה: "לא, ילדים, הבה ננהג בחכמה! לא נאכלנה, נבקש מהשכן שירשה לנו לשימה מתחת לתרנגולת הדוגרת. תדגור עליה, עד שיבקע אפרוח. אבל גם אותו לא נאכל, נגדל אותו עד שיהיה לתרנגולת גדולה". "הידד", צהל, "ויהיה לנו בשר ומרק עוף!". לא ילדים, לא הבנתם, התרנגולת תטיל ביצים. אמרו הילדים: "וכל יום נאכל ביצה, איזה אשר!". אמרה האם: "לא גם את הביצים לא נאכל. נניח לתרנגולת שתדגור עליהן, ויבקעו המון אפרוחים שיגדלו ויהיו ללהקת תרנגולים". איזה יופי! קראו הילדים במקלה, ונאכל כל יום בשר! אמרה האם: "לא הבנתם – התרנגולות יטילו המוני ביצים שיגדלו דור נוסף של תרנגולים, ואז נמכור את כל התרנגולים ונקנה עגלה קטנה ונגדל אותה עד שתהיה פרה ותתן חלב ותמליט עגלות נוספות עד שיהיה לנו עדר שלם. ואז נמכור חלק ממנו ונקנה בית משלנו, עם חלקת שדה, נרתום את הפרות למחרשה, נזרע ונקצור ולא יחסר לנו מאומה! עיני הילדים נצצו, שכחו את רעבונם והאשה הכפרית שיחקה עם הביצה בעליצות, והיא נשמטה מידה והתנפצה.... ורגע שלא תהיה אי הבנה – זה לא אומר שלא לדגור על הביצה, זה רק אומר שלא לשגות בחלומות, ולא להשתעשע איתה. קום ועשה מעשה! תטגן או תדגור, אבל תנצל את ההווה במקום לחלום על העתיד!

שורש הבריחה מעשייה בהווה - עצלות!

11. ספר החינוך פרשת ויקרא מצוה קיז

ועל כן בהרחיק החמץ, שהוא נעשה בשהייה גדולה, מקורבנו, יקח דמיון לקנות מידת הזריזות והקלות והמהירות במעשי השם ברוך הוא, וכמו שאמרו זכרונם לברכה הרי קל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות וכו'

בס"ד

פרשת ויקהל-פקודי - לנצל את הכאן ועכשיו

1. שמות פרק לה פסוק כז

וְהַנְּשִׂאִים הַבָּיְאוּ אֶת אֲבְנֵי הַשֵּׁהָם וְאֶת אֲבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ לְאֶפֶוד וְלִזְוִיָּהוּ:

2. רש"י שמות פרק לה פסוק כז

(כז) והנשאם הביאו – אמר ר' נתן מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה, ללא כך אמרו נשיאים יתנדבו לצור מה שמתנדבין, ומה שמחסירים לנו משלימין אותו. כיון שהשלימו לצור את הכל, שנאמר (שמות לו ז) והמלאכה היתה דים, אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השֵהָם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה. ולפי שנתעללו מתחלה נחסרה אות משמם והנשאם כתיב:

3. כתב סופר פרשת ויקהל (ר' אברהם שמואל בנימין סופר בן החתם סופר זצ"ל)

ויש ללמד זכות על צדיקים אלו שאחרו מלהתנדב, ע"ה המבואר (טוטה יג:) כי אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה, כי לולי הגמר גם ההתחלה ללא הועיל היה, ולכן התחכמו להמתין עד שיביאו כולם נדבתם ומה שחסר ישלימו הם ותהיה המצוה נקראת על שמם ומ"מ שלא כדין עשו כי ידוע מסקנת המשנה למלך והחכם צבי דמקדימים זריזין עדיף הוא ממצוה מן המובחר, והיה להם להקדים המצוה ולהיות מן הזריזין מקדימין מלעשות גמר מצוה מן המובחר. וטעם דזריזין מקדימין עדיף ע"ד אל תאמר לכשאפנה אשנה שמה לא תפנה, והכלל אין מחמיצין את המצוה אולי לא יוכל אח"כ לעשות את המצוה. וכך היה לנשיאים שלא נשאר להם רק האבנים והם לא משלהם היו כאמור במדרש שהיה יורד להם במן ולא חסרו משלהם כלום....

4. ספר מסילת ישרים פרק ז

שלא יחמיץ האדם את המצוה, אלא בהגיע זמנה או בהזדמנה לפניו או בעלותה במחשבתו, ימהר יחיש מעשהו לאחוז בה ולעשות אותה ולא יניח זמן לזמן שיתרבה בינתים. כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש, יוכל להתחדש איזה עכוב למעשה הטוב

5. מלכים א פרק א פסוק לג

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת־עֲבָדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְפִּיבְתֶם אֶת־שַׁלְמֹה בְנֵי עַל־הַפְּרִיָה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרְדְתֶם אֹתוֹ אֶל־גִּזְוֹן:

6. ילקוט שמעוני מלכים א רמז קסח

והלא כבר נאמר הנה בן נולד לך והוא יהיה איש מנוחה וגו' אלא הרבה קטיגורין יעמדו מכאן עד גיחון מכאן שאין הבטחה לצדיקים בעולם הזה.

7. גבורות ה' פרק ז

אבל העיקר הוא כי חלוק יש בין ההבטחה ובין הנבואה, כי ההבטחה הוא מה שמבטיח הצדיק בשביל צדקתו או בשביל שאהוב לפני ה' דבר זה נקרא הבטחה לצדיקים, ואין הנביא נבחן בדבר זה כי בטל דבר בטל האהבה. וזה פירוש שאמרו שאין הבטחה לצדיקים, ואין הנביא נבחן בדבר שהוא הבטחה רק בדבר שהוא נבואה, וזה כי הנבואה הוא מצד עצמה, דבר זה יהיה כך או לא יהיה כך, ואין תולה בשום הבטחה

17. פירוש הגר"א שם

האדם נקרא הולך שצריך לילך תמיד מדרגא לדרגא ואם לא יעלה למעלה ירד מטה מטה ח"ו כי בלתי אפשרי שיעמוד בדרגא חדא וזהו אורח חיים למעלה וגוי למען וגוי כדי שלא יטה לרדת למטה שאולה ומחמת האורח חיים יסור משאול

18. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרשת בא פרק יב

ושמרתם את המצות, ר' יאשי' אומר אל תקרי את המצות אלא את המצות, שאם באת מצוה לידך עשה אותה בזריזות עד שלא תחמץ, היינו דתנן בן תימא אומר הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים:

19. דרך עץ חיים מאמרי חודש ניסן

לכאורה תמוה הוא, מה מקום לדמות את המצוות למצוות בענין הזריזות, הלא המצוות תופסת הזריזות מקום מכריע באופן ברור, שכן כל יחודה של המצוה מתבטא בכך שהיא נעשית בזריזות ללא שיהוי... ולעומת זאת, האם אפשרי להגיד על מצוות את אותו דבר בדיוק? האם מצווה הנעשית שלא בזריזות אינה נקראת מצווה? ... אין תכלית המצוות אלא להוביל את האדם במעלות הסולם המוביל בית ה'... מצוות הנעשות שלא ברציפות ושלא בזריזות אינו בונות נדבך על גבי נדבך בקומתו הרוחנית של האדם, ניתן לדמותן באופן מוחלט למצוות שבצקן החמיץ ומטרתן הוחטאה. כשם שהמצוות שהחמיצו אינן בגדר מצוות, כך המצוות, שנעשו בעצלות ושלא ברציפות אינן כשירות למלא את יעודן האמיתי, שהוא: עליית האדם והזככותו שלב על גבי שלב.

20. בראשית רבה (וילנא) פרשת חיי שרה פרשה נח

ג רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם בקש לעוררן אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכ' ו' ותמלוך על ק' וכ' ו' מדינות.

21. שו"ת בית יצחק צלעות הבית (בסוף חלק יורה דעה) דרוש ד

הכונה שר"ע ביקש לעורר הציבור שלא יבלו ימיהם בתרדמת הזמן אמר ששרה אמנו חיתה קכ"ז שנה שלא אבדה אף יום אחד ביען שמשלה על אברי', וסיגלה בכל יום מצות ומ"ט, גם נכדה למדה הטוב ומשלה בגופה, ועל כן זכתה למלוך על קכ"ז מדינות

22. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד ב

תורתא לנהמא. נראה להינו כשנתאני' הפכונין צמים ואם המים מתלכנים מחמת הפכונין אזלא ליה תורתא לנהמא וכן היה רגיל רבינו דוד ממין"ץ ללכזן פכונין צמים כלילה כדי לאכלן צחור צלל צרכת המוליא וכלל צרכת המזון שלא לחחר כדי שיתחזק ראשן ויוכל להגיד ההלכה.

23. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נג עמוד א

תנו רבנן: היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפנייהם. בית שמאי אומרים: כל אחד ואחד מברך לעצמו; ובית הלל אומרים: אחד מברך לכולן, משום שנאמר: ברב - עם הדרת מלך. בשלמא בית הלל מפרשי טעמא, אלא בית שמאי מאי טעמא? - קסברי; מפני בטול בית המדרש

24. רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף לט עמוד ב

כל אחד ואחד מצדד לעצמו מפני ציטול צית המדרש. שצריכין כולם לשמוע הצרכה כולה ולענות אמן אחר המצדד ונמצא שמתבטלין בעניית אמן יותר ממה שיתבטלו כשיצדד כל אחד ואחד בפני עצמו

12. ספר אורחות צדיקים שער הזריזות

הזריזות היא מעלה גדולה לתורה ולמצוות, וגם לענין תקנת העולם הזה, והיא מידת הצדיקים לעבודת הבורא, יתברך. ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה (פסחים ד א): זריזין מקדימין למצוות. והנה תראה באברהם אבינו בענין עקידה, שנאמר (בראשית כב ג): "וישכם אברהם בבקר", ואף על פי שהיה קשה לו לשחוט את בנו יחידו, עשה רצון הבורא, יתעלה, בזריזות להשכים בבקר. ומי שעושה מעשיו בזריזות, בזה הוכחה גדולה שהוא אוהב את בוראו, כעבד האוהב את אדוניו ומזרו בעצמו לעשות רצונו. כי הזריזות תלויה בלב האדם, כשהאדם מפנה לבו מכל המחשבות האחרות שיש בו ותופס מחשבה אחת, אז הוא מזדרז, בלי ספק שיצלית. כמו כן עשה אברהם שהסיר מלבו אהבת בנו, ואחז רצון בוראו, וביטל אהבת בנו מפני אהבת הבורא, יתברך. ועל כן נזדרז להשכים, כי היתה דעתו קשורה בחשק גדול באהבת הבורא, יתברך, על כן נשבע לו הקדוש ברוך הוא לזכור העקידה

13. והגדת פרשת ויקהל

נשאל מי נוסע מהר יותר, מכונית או מטוס, מי מהם יגיע מהר יותר ליעדו - אין ספק מטוס. ובתחרות בין הנשר והצבי? הנשר ישיג בוודאות. אז לאחר שנאמר: "הוי קל כנשר", מה תוסיף ריצה כצבי? חיבים לומר, שלענין המהירות, אין דורשים שנהיה מהירים כנשרים. ככלות הכל כנפים אין לנו. אם נהיה מהירים כצבי, דיינו... אבל לפני כן עוד קודם לכן, שנהיה קלים כנשר. ולענין מה? נסתכל בזבוב וביתוש ובצפורים כולן, הצד השווה בהן שהן באמת קלות, ומוכן כיצד הן מעופפות. גם לתרנגול יש כנפים, גם לבת יענה, אבל אינם מסוגלים לעוף כי מסורבלים וכבדים הם. אבל הנה הנשר, כביר ממדים ועם זאת לאלו גבהים נוסק הוא, אלו מרחקים עובר - כי אמנם משקלו כבד, אבל כוחו רב ורצונו כביר, והוא הופך עצמו לקל !!!

14. דף על הדף ראש השנה דף כט עמוד ב

בספר יהודה לקדשו, תולדות הגה"ק ר' לייבל איגר זצ"ל (ח"א ע"י כט) מסופר, שכאשר למד הגה"ק הנ"ל עם זקנו, הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל, שאל הסבא את הנכד: הנה הירושלמי מקשה על שיטת בן עזאי שסובר "מהלך כעומד דמי", הלא אין אדם מתחייב על די אמות ברשות הרבים לעולם דנעשה כמי שהונחה על כל אמה ואמה ויפטר, ומתרץ הירושלמי משכחת לה בקופץ (מובא בתוספות שבת ה ב). ולפי זה הקשה רבי עקיבא איגר למה גזרו חכמים בשופר, ובמגילה בשבת משום שמא יעבירונו די אמות ברה"ר. הלא זה יכול להיות רק בקופץ, ומדוע דחו חכמים מצות התקיעה ומגילה משום חשש רחוק שיקופץ די אמות. השיב רבי לייבל לסבו, דמכיון דבדבר מצוה עסקינן, אין זה חשש רחוק כלל שיקופץ דלדבר מצוה אין יהודי "הולך" כי אם קופץ בזריזות. גדולי החסידים הראו אסמכתא לדבריו, מביאורו של רש"י על הפסוק (שמות יב, יא) פסח הוא להי, הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה שהקב"ה היה מדלג בתי ישראל וכו' ואתם עשו כל עבודותיו לשם שמים דרך דילוג וקפיצה.

או שעולים או שורדים

15. משנה מסכת אבות פרק ד משנה ב

בן עזאי אומר הוי ריץ למצוה קלה כבחמורה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה:

16. משלי פרק טו פסוק כד

אָרוֹז וְזֵיטִים לְמַעַלְהָ לְמַשְׂכִּיל לְמַעַן סוֹר מִשְׂאוֹל מְטָה:

אתה על אוצר, והוא ההווה! אותו חשפת? אותו אתה מנצל?!
קום, נצל את האוצר שאתה יושב עליו, נצל את הרגע הזה ואת
השעה הזו אל תדחה לעתיד. ובמקור 10 הוא מביא את משלו
הנפלא של ה'דברי חיים' (תעינו שם חבל לפספס...)

סיכום

בחור יושב בישיבה מתלבט מה ללמוד, התכנית הזו לא מוצאת
חן בעיניו כי היא לא מספיק עיונית, התכנית השנייה לא
מספיקה לו משום שלא מגיעים להלכה, התכנית השלישית לא
מספיק טובה כי אין אוירה, ועד שסוף סוף מצא תכנית פתאום
החליט שהוא לא מחובר לר"ם שמלמד אותה.

אדם מתלבט איזה מקצוע ללמוד, לא יודע מה להחליט, גורר
שנה אחרי שנה ולא עושה עם עצמו כלום בסוף הולך ליעוץ,
בלית ברירה עשה מה שאמרו לו ביעוץ. התחיל ללמוד ואחרי
שנה החליט שזה לא בשבילו וכך הוא מתחיל ולא מסיים. שנים
של בזבז זמן.

לצערנו היום זה התחיל גם בזוגיות. הסטטיסטיקה בגרושין
מזעזעת - כל זוג שני מתגרש, איך הגענו עד הלום? אחת
הסיבות היא המחשבה שעם אחרת יהיה טוב יותר. אדם לאחר
חתונה צריך לדעת שאשתו זו אשתו ואין עוד מלבדה!!! תשקיע
את כל כולך בזוגיות במקום להסתכל על הדשא של השכן
תתעסק עם הדשא שלך, אם תשקיע בדשא שלך הוא יצמח
יפה ויהיה נעים להיות סביבו, כך גם בזוגיות, תשקיע באשתך
תשמחו ביחד תסתובבו עם הידיעה שעליה הכריזו ארבעים יום
קודם יצירת הולד, תהיה שלם עם הבחירה שלך ורק טוב יצא
מזה.

בחור נפגש בפעם הראשונה, חוזר מהמפגש שואלים אותו איך
היה, ועונה היה מצוין, ומוסיף עוד משפט: "אבל מזה אני דואג,
אולי צריך להיפגש עם עוד בחרות ולראות אם הטוב הוא באמת
טוב." טיפשו!!! אם טוב אז טוב, תתעסק עם ההווה ולא עם
פנטזיות על העתיד.

שורש הבריחה מעשייה בהווה - עצלות

11-14 – בספר החינוך מבאר שהטעם העיקרי לאיסור חמץ
בפסח הוא כדי להקנות בנו את מידת הזריזות. טרם קבלת
התורה הנפש היהודית צריכה להשריש בתוכה את הידיעה
שללא מידת הזריזות אי אפשר לעבוד את ה'. העצלות תוקעת
את האדם במקום, מעצימה את השעבוד לגוף ומדכאת את
ההתרוממות הרוחנית.

בספר ארחות צדיקים כתב "הזריזות היא מעלה גדולה לתורה
ולמצוות... ומי שעושה מעשיו בזריזות, יש בזה הוכחה גדולה
שהוא אוהב את בוראו... כי הזריזות תלויה בלב האדם
וכשהאדם מפנה לבו מכל המחשבות האחרות שיש בו ותופס
מחשבה אחת, אז הוא מזדרז ואין לו כל ספק שמא לא יצליח".
הרב גלינסקי מקשה מדוע במשנה נאמר "קל כנשר ורץ כצבי",
הרי ללא כל ספק מהירותו של הנשר גדולה מזו של הצבי, אלא
שאינו דורשים שנהיה מהירים כנשרים. ככלות הכל כנפים אין
לנו. אם נהיה מהירים כצבי, דיינו. אמנם דבר אחר עלינו ללמוד
מהנשר, הנשר, כביר ממדים ועם זאת לאלו גבהים נוסק הוא,
אלו מרחקים עובר - כי אמנם משקלו כבד, אבל כוחו רב ורצונו
כביר, והוא הופך עצמו לקל. זאת נדרש מאתנו לרצות להגיע
גבוה להתנער מהכבדות להיות קליל, לקפץ על ההרים ולדלג
על הגבהות.

1-2 – בפרשתנו מסופר ש"הנשיאים הביאו את אבני השהם
ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן". רש"י במקום מביא את
קושיית ר' נתן "מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח
בתחלה ואילו כאן במלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה. ותיריך
שבמלאכת המשכן אמרו הנשיאים: "יתנדבו צבור מה
שמתנדבים ומה שמחסירים אנחנו משלימים". בפועל הציבור
הביאו הכל ולנשיאים לא נשאר מה להביא, משום כך הביאו
את אבני שהם ואבני מילואים. כיון שראו הנשיאים שבחנוכת
המשכן לא נותר להם מה להביא, בחנוכת המזבח לא המתינו
והביאו ראשונים. ומסיים רש"י שמחמת עצלות זו שהיתה
בנשיאים נחסרה האות יו"ד משמם ונכתב בפרשתנו "הנשאם".

3-4 - ה"כתב סופר" בנו של הח"ס כתב שיש ללמד זכות על
הנשיאים שאיחרו להביא את תרומתם מחמת שרצו שהנדבה
תקרא על שמם, שהרי אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה.
אך מ"מ עשו שלא כדון שהרי כבר הכריעו האחרונים שלהזדרז
למצוה חשוב יותר מאשר לעשות מצוה מן המובחר והטעם
שמעלת הזריזות גדולה ממצוה מן המובחר, משום שתמיד
קיים חשש שמא יחמיץ את המצוה וגם אחר כך לא יוכל
לעשותה. וכדברי המסילת ישירים ש"לא יניח זמן לזמן שיתרבה
בינתים, כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש,
יוכל להתחדש איזה עיכוב למעשה טוב".

5-7 – כאשר אדוניה בנו של דוד מורד ומנסה לתפוס את
המלוכה, דוד מצווה לקחת את שלמה להרכיב אותו על
הפירדה, להורידו לנחל "גיחון" ולמשוח אותו למלך. במדרש
הקשו מדוע דוד נחפז להמליך את שלמה והלא כבר נאמר לדוד
"הנה בן נולד לך והוא יהיה איש מנוחה", אלא שהרבה
מקטרגים יעמדו מכאן ועד גיחון ומסיים המדרש "מכאן שאין
הבטחה לצדיקים בעולם הזה".

המהר"ל בספרו "גבורות ה'" מבאר שיש הבדל בין "הבטחה"
ל"נבואה". הבטחה היא מה שמבטיח הקב"ה לצדיק מחמת
צדקותיו וברגע שבטלה הצדקות בטלה ההבטחה. בשונה
מהבטחה, הנבואה אינה תלויה בשום דבר וברגע שהנביא
ניבא, הנבואה בו תבוא.

מה שנאמר לדוד "בן נולד לך והוא יהיה איש מנוחה" הינו
בגדר הבטחה ומשום כך מיהר דוד והזדרז למשוח את שלמה
למלך כדי שלא יעמדו מקטרגים וימנעו את המלכת שלמה.

מעכבי הזריזות – שקיעה בדמיונות על העתיד והזנחת ההווה

8-10 – בגמרא מסופר ששלמה שלח את בנייהו בן יהוידע
להביא את מלך השדים כדי שיגלה היכן נמצאת תולעת השמיר
ובעזרתה יסתתרו את האבנים לבית המקדש. בנייהו תופס את
מלך השדים והוליכו לירושלים. בדרכם, הם רואים קוסם,
בנייהו מבחין שמלך השדים צוחק, כששואל בנייהו את מלך
השדים מדוע צחק, ענה לו שאותו קוסם יושב על אוצר גדול
מבית המלך ובמקום לעשות קסם ולגלות מה יש תחתיו הוא
עושה קסמים לגלות אוצרות הנמצאים במרחק רב ממנו.

הרב גלינסקי תמה מדוע כתבה הגמרא את הסיפור הזה
ותשובתו שיש כאן לקח חשוב: כל אחד מאתנו כאותו קוסם,
יושבים אנו על אוצר, ועוסקים בחיזוי עתידות תלוש - כל אחד
חולם מה יעשה בעתיד, כיצד ילמד ויתעלה ויכבוש מקום
בצמרת. אולי והלוואי, אבל מה לך לחלום באספמיה, יושב

20-21- רבי עקיבא היה יושב ודורש, הציבור היה עייף והתנמנם. ר"ע החליט לעורר אותם ואמר "מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה מאה עשרים ושבע שנים ותמלוך על מאה עשרים ושבע מדינה.

נשאלת השאלה למה דוקא כך בחר ר' עקיבא לעורר את הצבור? ותירצו שר"ע בא לומר לצבור העייף, אל תבלו את ימיכם בתרדמת הזמן, תלמדו משרה אמנו שניצלה כל רגע ובזכות זו זכתה בת בתה ועל כל שנה שנוצלה כמו שצריך זכתה ומלכה על עוד מדינה.

איזה לימוד אדיר!!! לא לתת לכבודת הגוף לשלוט עלינו, לא ליפול לתרדמת, עלינו לחפש לעשות דברים טובים, לחפש להתקדם, אסור לנו לעמוד במקום!!!

22-24 – שלוש מקורות בהם אנו למדים עד כמה ניצול הזמן אצל גדולי ישראל היה חשוב. אמנם מקורות אלו מדברים על לימוד תורה וביטול תורה אבל היסוד הוא נכון לכל החיים.

תו"ס פסק, שעל סתם פרורי פת מברכים המוציא, אבל אם נתנו את הפירושים במים עד שהמים התלבנו מחמת הפירושים, הלך תואר לחם מהפירושים וברכתם "מזונות" ומסיים תו"ס שכן היה רגיל רבינו דוד ממי"ץ ללבן פרורים במים בלילה כדי לאכלן בשחר בלא ברכת המוציא ובלא ברכת המזון וכל זה כדי שלא לאחר וכך יוכל לומר דבר הלכה. נחשוב רגע, כמה זמן לוקח לומר ברכת המזון? נגיד שלוקח חמש דקות, זה כל העניין???? והתשובה היא כן, למה? כי חבל על כל רגע!

נחלקו ב"ש וב"ה גבי תלמידים שיושבים בבית המדרש והביאו לפניהם נר, דעת ב"ה שאחד מברך לכולם "בורא מאורי האש" וכולם עונם "אמן", אך דעת ב"ש שכל אחד מברך לעצמו מפני ביטול בית המדרש. מבאר רבינו יונה שכל הבטלה היא במה שצריכים לענות "אמן" אחר המברך. אתם מבינים מה כתוב כאן???? ה' ירחם!!! אמנם הסוגיא עוסקת בביטול תורה, אבל עלינו להקיש ממנה על ניצול זמן גם בשאר התחומים. אמנם בשאר התחומים לא נגזים אבל ודאי שניקח את האווירה, לניצול הזמן ונשליך אותו על כל החיים!!

חברים יקרים!

ראשית עלינו לדעת שחובתנו לחיות את ההווה. המשמעות של לחיות את ההווה היא לבדוק היכן אנו נמצאים, לשמוח במקום בו אנו נמצאים ומתוך כך לקדם דברים. הפזילה לעתיד, אם היא נובעת מבריחה מהווה, הרי היא מזיקה מאד, אין בעתיד הזה שום דבר מלבד דברים דמיוניים ולא נכונים.

הסתכלות על העתיד כדי לשפר את העשייה בהווה זו הסתכלות חיובית ונכונה. בלי הצבת מטרות רחוקות לא נגיע לכלום.

בקלות נוכל לבחון האם ההסתכלות על העתיד אצלנו חיובית או שלילית. כאשר הצבת המטרות לעתיד משפיעה על ההווה בעשייה חיובית, אנחנו בדרך הנכונה. אבל אם הצבת המטרות גורמת לנו לתסכול, לעצלות, לחוסר עשייה עלינו לדעת שאנחנו בורחים מההווה ומה שיקרה הוא שאין הווה לא יהיה עתיד, וכל מה שיש זה עבר מתסכל....

ר לייבל איגר, נכדו של הגאון ר' עקיבא איגר שאל שאלה גדולה. בירושלמי הקשו על שיטת בן עזאי ש"מהלך כעומד דמי", (אדם שמעביר חפץ ד' אמות ברה"ר אינו מתחייב שהרי כל רגע שהולך הרי הוא כעומד ונמצא שהחפץ מונח בכל אמה ואמה), כיצד יתכן לחייבו במעביר ד' אמות ברה"ר ומתרחץ הירושלמי – בקופץ. על תירוץ זה הקשה ר' לייבל איגר אם כן מדוע גזרו לא לתקוע בשופר בר"ה שמא יטלטל ד' אמות ברה"ר, הרי אין זה שכיח שאדם יקפוץ ואם כן מדוע לבטל מצווה מהתורה משום חשש רחוק. ותירץ שבעשיית מצוות אין זה חשש רחוק שאדם יקפוץ שהרי אדם מזדרז לקיים את המצוות וזריזים מרוב מהירותם הרי הם קופצים....

או שעולים או שירדים

15-17- במשנה באבות אמר בן עזאי "הוי רץ למצוה קלה כבחמורה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה....". הקשו העולם לשם מה הוצרכה המשנה לומר "הוי רץ" ולא סתם אמרה "עשה מצוה". כדי לענות על שאלה זו יש לעיין בספר משלי: "אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה", ביאר הגר"א שהאדם נקרא הולך, כלומר, תמיד צריך ללכת מדרגה לדרגה, כי אם לא יעלה בודאי ירד. או שעולים ואם לא בודאי יורדים. הגר"א מלמדנו שאדם לא יכול להשלות את עצמו ולומר טוב לי איפה שאני נמצא, אין צורך להתעלות יותר, מדוע? משום שאם לא יעלה בודאי שירד!! הזריזות מביאה להתקדמות וההתקדמות מונעת התדרדרות!!

בחור, אברך, יוצא מהישיבה, לאחר תקופה מגלים שאנחנו נשאבים ואין זמן לקב"ה. מחליטים, לפחות נקפיד על תפילה במניין, אם נעמוד בזה דיינו. הגר"א אומר לא! החשיבה כל הזמן צריכה להיות איך מתעלים, איך מתקדמים. נקבל קבלה חדשה, הצלחנו להתמיד במשך שנה נוסף עוד משהו, עוד משנה יומית, התמדנו חצי שנה גם בזה, קדימה למשימה הבאה.

זוגיות – אם אין התחדשות הולכים אחורה. יש כאלה שחושבים שזוגיות זה עסק, העיקר לראות שהעסק מתנהל וזה בסדר, יש ילדים, יש אוכל במקור, יש בית, אין מינוס בבנק, אם ככה מצוין אפשר להמשיך. טוב שיש אשה בבית, האשה מלאה ברגש, היא לא תתן למציאות הזו להמשיך, היא תמיד תרצה זמן שנוכל לשבת ביחד ולדבר, לאכול ארוחת ערב טובה, לצאת לטיול קצר, לצאת לחופשה וכדו'. הגבר עסוק בחוץ יש מה שממלא אותה, אשה פעמים רבות מתעסקת עם ניהול השגרה של הבית, השגרה מתישה ואם לא מתרעננים זה הופך להיות מעצבן. גם כשהיא נמצאת בחוץ עדין מקור האנרגיה הראשי שלה הוא בעלה. בעל שרוצה אשה שמחה חייב לדעת לשבור את השגרה, השבירה הזו היא קריטית!!! השבירה הזו היא התעלות בזוגיות, לא נסתפק במה שיש, תמיד נשאף ליותר!!

18-19 – בפסיקתא על הפסוק "ושמרתם את המצות" אמר ר' יאשיהו "אל תקרי מצות אלא מצוות, שאם באה לידך מצוה עשה אותה בזריזות כדי שלא תחמיץ". ב"דרך עץ חיים" תמה מה מקום לדמות את המצוות למצות בענין הזריזות, במצות אנו מבינים שהעיקר היא השמירה מהחימוץ ולכן חובה עלינו להזדרז, אבל מה בין מצוות לזריזות, האם ללא זריזות המצווה אינה מצווה? ותירץ שמצוות הנעשות מתוך עצלות הרי הם מחמיצות!! האדם מזדכך דוקא מתוך הזדרזות לקיום המצוות!!

שנית עלינו לדעת שאסור לנו לעמוד במקום. כשם שבכסף
לצערנו רובנו שואפים ליותר כך גם ברוח עלינו לשאוף ליותר.
חוסר שאיפה לעוד נובע מריחוק. אם אנו רוצים להיות עובדי
ה' אמתיים אנו צריכים כל הזמן לחשוב לאן אפשר להתקדם,
איפה אפשר להוסיף טוב. אין מציאות של "לעמוד במקום" מי
שלא מתקדם קדימה הולך אחורה.
בעז"ה כל אחד בתחומו יידע לנצל את ההווה ולשאוף כמה
שיותר למעלה!!
שבת שלום!

